

ться з певними труднощами, але їй, безперечно, виграє. При цьому їй необхідно реально оцінити свої можливості та передбачити переваги від участі у проєктній діяльності. Радикальні зміни у звичній роботі Бібліотеки, перш за все, вимагають підвищення кваліфікації або залучення додаткових кадрів. До плюсів корпоративної діяльності можна віднести:

- обмін технологіями;
- аутсорсинг (передачу вторинних або непрофільних функцій стороннім виконавцям);
- більш ефективне використання програмних продуктів проєкту;
- доступ до корпоративних ресурсів і сервісів.

Отже, корпоративна діяльність дозволяє бібліотеці значно знизити трудомісткість роботи і витрати на допоміжні процеси – такі, як генерація інформаційних ресурсів, та концентруватися на основних бібліотечних процесах.

Список використаної літератури

1. Економічна енциклопедія : У 3 т. Т. 2 / редкол. : С. Мочерний (відп. ред.) [та ін.]. – К.: Академія, 2001. – 848 с.
2. Словник іншомовних слів / уклад. : С.М. Морозов, Л.М. Шкарапута. – К.: Наук. думка, 2000. – 680 с.
3. Дригайло В.Г. Основы организации работы библиотеки вуза : науч.-практ. пособие. – М. : Либерея-Биинформ, 2007. – 624 с.
4. Замуруев Э. Н. Создание корпоративной библиотечной сети вузов родственных профилей [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.gpntb.ru/win/inter-events/crimea2002/trud/sec1114/Doc24.HTML>
5. Мешечак Н. А., Шамардина Л. А., Терехова М. В. Внедрение корпоративных технологий в деятельность библиотеки [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://conference.kemsu.ru/GetDocsFile?id=9161&table=papers_file&type=1&conn=confDB.
6. Філіппова Л.Я., Аль Тавалбех Серхан Ахмед. Перспективи розвитку міжнародної бібліотечної кооперації на базі Інтернет-технологій [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://kharkiv.iatp.org.ua/filippova/ukr-modelvzv.doc>.

З ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКИХ КНИЖКОВИХ ЗІБРАНЬ

УКРАЇНСЬКА БІБЛІОТЕКА ІМЕНІ СИМОНА ПЕТЛЮРИ В ПАРИЖІ

Автори визначають основні віхи становлення Української бібліотеки ім. Симона Петлюри в Парижі. Розкриваючи подекуди трагічні сторінки історії бібліотеки, яка була майже знищена фашистами під час Другої світової війни, дослідники докладно зупиняються на її книжкових і музейних пам'ятках, а також окремих виданнях, що нині зберігаються у фондах НПБУ

СТОРІНКАМИ ІСТОРІЇ

Українська бібліотека ім. Симона Петлюри в Парижі є помітною культурно-політичною установою не тільки в житті української громади у Франції, а й в усьому українському світі. Її заснування безпосередньо пов'язано з трагічною подією в історії українського визвольного руху – загибеллю Голови Директорії УНР, Головного Отамана війська УНР Симона Петлюри на паризькій вулиці Расіна у травні 1926 р.

Ще з кінця 1924 р. С. Петлюра висловлював думку щодо необхідності заснування в Парижі українського ділового та репрезентативного культурного осередку. Разом із однодумцями він обговорював і плани створення бібліотеки, з якої могла б почерпнути знання кожна культурна людина, а чужинці – джерельні матеріали про українську духовність, історію, культуру. У квітні 1926 року С. Петлюра писав: «...Українська бібліотека повинна бути утворена, і всі, хто почуває себе свідомим, організованим членом нашої еміграційної громади, повинен вжити всіх засобів, щоби спомогти в створенні цієї потрібної і пекучої культурної установи... Присилайте непотрібні вам книжки й видання:

вони будуть
першими

О. Лазарева, Л. Ніколенко

підвалинами майбутньої Української Бібліотеки у Парижі. Ваш приклад викличе наслідування з боку ширших кругів нашого громадянства... Здійснення такої ініціативи дасть нову корисну інституцію і змогу почувати себе більше організованими і більше культурними людьми...»¹.

Після загибелі С. Петлюри зустрічі та розмови з ним про необхідність створення в Парижі української бібліотеки пригадав головний редактор громадсько-політичного і літературно-мистецького тижневика у Парижі, органу УНР «Тризуб» В'ячеслав Прокопович. Він узяв на себе обов'язок зробити все можливе для створення такої книгозбірні.

У червні 1926 р. було створено Комітет для вшанування пам'яті Симона Петлюри, який сформував окрему Комісію для заснування бібліотеки.

Фундаторами книгозбірні, крім В'ячеслава Прокоповича, стали Іларіон Косенко, Олександр Удовиченко, Олександр Шульгін та Іван Рудичів. Вони прагнули, щоби бібліотека була не тільки зібранням книжок, га-

¹ Михальчук В. Українська Бібліотека ім. Симона Петлюри в Парижі : заснування, розвиток, діяльність (1926–1998). – К.: Вид-во ім. Олени Теліги, 1999. – С. 42.

зет і журналів, а своєрідним пам'ятником Головному Отаманові, музеєм і політичним осередком, вогнищем суспільної думки, де громадськість буде вивчати українське минуле.

З самого початку роботи зі створення книгозбірні (з весни 1927 р.) організаторами було декларовано, що для неї не існуватиме ніяких кордонів, орієнтацій, партій, груп та течій. Вони прагнули, щоб у ній якнайповніше були представлені видання українською мовою, аби читач міг скласти собі правдивий і дійсний образ нашої країни, а також – іноземними мовами, написаними про Україну.

Було створено Товариство Української бібліотеки ім. Симона Петлюри в Парижі, обрано першу її Раду, яка залишалася незмінною до самого початку Другої світової війни. До Ради увійшли: В'ячеслав Прокопович – голова, Іларіон Косенко – заступник голови і скарбник, Олександр Удовиченко – секретар, Олександр Шульгін – член, Іван Рудичів – бібліотекар та її директор. У незмінності робочої групи і в злагодженості між собою її членів був секрет оперативності, успішної праці, якою ці цілеспрямовані люди добилися значних успіхів у дуже складних обставинах.

Спочатку у приміщенні Місії УНР у Франції та редакції журналу «Тризуб» поставили невеликий столик для бібліотекаря і шафу для майбутніх бібліотечних книжок. Видатки книгозбірні на той час покривалися редакцією часопису.

Першу книгу для Бібліотеки – «Конституцію гетьмана Пилипа Орлика», видану в Бендерах 1710 року, – подарував В. Прокопович. Вона була внесена за № 1 до інвентарної книги 1 березня 1927 року.

Без сумніву, найвизначніша роль в організації роботи книгозбірні, поповненні та збереженні фондів належала її першому директору Івану Опанасовичу Рудичіву, який стояв на чолі установи до січня 1941 р., коли її фонди було вивезено нацистами. Він писав листи до українських установ у всьому світі, різних товариств та окремих людей, в яких інформував про заснування в Парижі Бібліотеки ім. Симона Петлюри, про її мету і просив усіх допомогти надсиланням книжок, журналів, газет та грошовими пожертвами. Писав також до українських газет і прохав друкувати його звернення та заклики про допомогу у формуванні бібліотеки.

Відгукнулися та пожертвували свої матеріали і книжки понад 3 тисячі осіб, серед яких: відомий педагог в Україні і Празі С. Сірополко, С. Липовецький з Варшави, Є. Чикаленко з Подєбрад і багато інших. Теж саме було з грошовими пожертвами.

Під кінець 1927 року редакція «Тризуба», а також Бібліотека та музей, що діяв при ній, переїхали в нове, просторіше приміщення на вулиці Данфер-Рошро, 42, у південній частині Латинського кварталу.

1928 року Рада Бібліотеки завершила остаточну редакцію українського тексту Статуту «Товариства

Українська Бібліотека ім. Симона Петлюри в Парижі» та переклала його французькою мовою. У 1929 році книгозбірню було зареєстровано у префектурі і владою затверджено її Статут. Після цього бібліотека офіційно відкрилася для читачів. Від цього моменту вона стала правовою одиницею, назавжди мала залишатися в Парижі, її публічну діяльність як культурної асоціації регулював французький закон.

Згідно зі Статутом, метою Товариства було: «...сприяти у Франції студіям, присвяченим вивченню України ... створити бібліотеку, читальні, робочі кабінети для українців, що перебувають у Франції, і взагалі для осіб, які віддають себе дослідженням України»². Слід особливо наголосити на тому, що Статут передбачав значно ширші функції, ніж власне збирання та збереження українських видань. Бібліотека мала не тільки стати науковим та культурно-освітнім центром українознавства у Франції, а виконувати важливі «музейно-архівні» завдання, серед яких: збирання колекції пам'яток і предметів, пов'язаних з життям та діяльністю С. Петлюри; сприяння проведенню пошуків у архівах і бібліотеках Франції матеріалів щодо українсько-французьких зв'язків тощо.

Зі створенням книгозбірні українська спільнота одержала доступ до необхідних джерел про Україну: її природу, історію, економіку, літературу і мистецтво, рідну мову, життя народу у різні часи. Важливим завданням була й репрезентація української культури перед Європою.

Поступово життя Бібліотеки ставало дедалі жвавішим. Швидко поповнювалися її фонди. За даними 1929 року, вони налічували вже більше 5 тис. примірників книг (1 200 назв) і понад 300 назв часописів різними мовами, у т. ч. українською, російською, французькою, німецькою, польською, чеською, англійською та ін. Це все, за дуже малим винятком, були дари. Зважаючи на фінансовий стан, залишалось тільки мріяти про читальню. Бракувало грошей на такі необхідні речі, як шафи і полиці, не кажучи вже про велике приміщення. Але Рада установи не втрачала надії на краще майбутнє.

Нарешті у січні 1929 року відвідувачів книгозбірні повідомили: «Українська бібліотека ім. Симона Петлюри в Парижі, разом з Музеєм Симона Петлюри, вибирається 1-го лютого на власне помешкання при 11 сквер Порт-Рояль, Париж 13-й, де й буде відчинена для громадського вжитку». Нове приміщення знаходилося на першому поверсі й складалося з трьох маленьких кімнат. Дві прилаштували для книжок і періодики, а третю – для музею.

Щоб активізувати поповнення фонду, Рада Бібліотеки у березні 1929 року вийшла з ініціативою призначити представників книгозбірні у всіх найбільших поселеннях української еміграції в світі. Перед ними ставилося завдання допомагати Раді у збиранні книг та часописів, бути посередниками між Бібліотекою і широким загалом українського громадянства.

² Палієнко М. Українська Бібліотека імені Симона Петлюри у Парижі в світлі документів українських архівів // Пам'ять століть. – 2006. – № 1 (Січень-Лютий). – С. 94.

У квітні 1929 року до Бібліотеки надходили 33 назви різних газет і журналів: «Літературно-Науковий Вістник», «Вісти з Лугу», «Наш Приятель», «Духовний Сіач», «Віра та Наука», «Українська Громада», «Український Голос», «Новий Час», «Правда», «Горци Кавказа», «Вільне Козацтво – Вольное Козачество», «Книголюб», «Український Прапор», «Громадський Голос», «Український Емігрант», «Нова Хата», «Діло», «Час», «Свобода», «Західні Вісті», «Українське Слово», «Український Філятеліст», «Український Голос», «Канадський Ранок». Місцями видання цих часописів були Берлін, Відень, Вінніпег, Едмонтон, Львів, Прага, Чернівці, Джерсей, Яворів та ін.

У грудні 1929 року Петро Йосипишин (сотник Армії УНР, директор Бібліотеки у 1958-1988 рр.) подарував знайдений ним у букіністів офорт праці Верне «Мазепа, переслідуваний вовками», оригінал якого нині зберігається в музеї міста Авіньон.

На початку 1930 року Бібліотека одержала від Національного музею у Львові багато книжок, а також, як записав Іван Рудичів, «...надзвичайно цікаві й великої вартості альбоми збірок Музею. Ці видання вийшли в дуже невеликому тиражі і являються не тільки чудовими пам'ятками нашої церковної архітектури й іконографії, а й просто бібліографічною рідкістю і цінністю. Це видання такі, як Альбом «Ікони Галицької України 15-16 стол.» із 239 таблицями; 4 випуски «Прикраси рукописів Галицької України 16 в.»; «Скит Манявський і Богородчанський Іконостас»; «Іконопись Галицької України 15-16 вв.»; «Дерев'яні церкви Галичини 16-18 вв.»; «Архітектура в стародруках»; «Початки книгопечатання на землях України, в пам'ять 350-ліття першої друкованої книжки на Україні». 560 зразків друку та прикрас давньої книги України»³. Надіслані з Національного музею у Львові видання були дійсно цінними, що робило честь, насамперед, директору паризької Бібліотеки, який успішно пропагував цей український культурно-політичний осередок у різних країнах.

Однією з помітних подій того часу стало одержання Бібліотекою в дар від удови колишнього французького посла в Ірані Шарля Бонна всього зібрання її чоловіка – 1 866 книг і 1 340 журналів, альбомів, малюнків, мап, атласів та ін. Воно містило дуже багато цінних книг, які посол колекціонував протягом довгих років. Всі видання французькою, англійською та іншими мовами.

Окрім цього, у Бібліотеці зберігалися такі рідкісні документи і видання, як: реєстр козаків 1649 р., «Історія Русів», «Опис України» Г. Л. де Боплана, «Історія Карла XII, короля Шведського» Вольтера тощо.

Оригінальною ініціативою стала організація публічних лекцій у читальні Бібліотеки. Перші відбулися в липні та у серпні 1929 року – лекція Поповича «Український Пласт і його значення» та лекція доктора Модеста Левицького «Українська мова та її місце се-

ред інших слов'янських мов». Такі заходи у читальні проводилися і надалі та мали успіх.

З січня 1932 року Бібліотека знову змінила місце розташування, переїхавши у будинок на вулиці Ля Тур д'Оверні, 41. Тут вона розміщувалася на першому поверсі і займала п'ять кімнат. Про нове приміщення книгозбірні знаходимо такі відомості: «Розташувалася Бібліотека добре. Помешкання майже вдвоє більше. Велика читальня. Як і раніше, на стінах розвішано мапи України, історичні і сучасні. На простінку між вікнами – великий портрет покійного Головного Отамана. На столах – газети. Все як звичайно, але куди просторіше. В Музеї вдалося розмістити більше різних пам'яток. Кімната, де розміщено книги, на перший погляд зменшила видиму кількість книг, бо велика частина приміщена в стінних шафах. Як і раніше, Бібліотека відкрита в середу, в суботу і в неділю в тих самих годинах, що й раніше. Вулиця тиха, спокійна»⁴.

У документах Бібліотеки згадується, що на 01.01.1935 р. тут зберігалось 12 136 книжок; 1934 р. книгозбірню відвідали 602 особи, яким було видано 928 книжок.

Діяльність Бібліотеки і надалі знаходила широку підтримку серед різних кіл української політичної еміграції не лише у Франції, а й поза її межами. Про це свідчать і численні листи на адресу дирекції, і дані щодо фінансових надходжень від українців з багатьох куточків світу. Слід відзначити, що книжкові фонди Бібліотеки поповнювалися майже виключно шляхом безкоштовних надходжень від українських емігрантів (на 1937 р. число цих видань становило 13 812 одиниць, з яких українською мовою – 7 430, іноземними – 6 382). Утримання Бібліотеки та поповнення її фондів розцінювалося багатьма українськими емігрантськими культурно-освітніми осередками як важлива суспільна справа.

Книгозбірня займалася також видавничою діяльністю. Наприклад, у 1939 році в Парижі у третьому випуску серії «Матеріяли для бібліографії визвольної боротьби України» вийшла в світ книга Петра Зленка «Симон Петлюра: Матеріяли для бібліографічного покажчика».

З початком Другої світової війни колекцію Бібліотеки, яка налічувала майже 20 тис. прим. документів, спіткала доля багатьох інших документальних та мистецьких зібрань на окупованих нацистською Німеччиною територіях, адже архівні та бібліотечні колекції розглядалися фашистами як важливі джерела, котрі доцільно використовувати в розвідувальних та ідеологічних цілях.

Окупація Парижа загострила становище Бібліотеки, яка вже стала помітною українською інституцією за кордоном і, звичайно, не могла не привернути уваги німецьких загарбників. У жовтні 1940 року вони опечатали всі кімнати Бібліотеки, залишивши вільним вхід до читальні і до кухні, де жив бібліотекар І. Рудичів.

³ В. Михальчук. Українська Бібліотека ім. Симона Петлюри в Парижі : заснування, розвиток, діяльність (1926–1998). – С. 74.

⁴ Там само. – С. 79.

А 20 і 21 січня 1941 року у книгозбірні з'явилося багато німецьких військових, які почали все запаковувати у великі коробки, виносити та вантажити на військовій машині.

Дещо інші відомості наводить відома американська дослідниця П.К. Грімстед, яка у своїх роботах стверджує, що, за даними нацистської звітної документації, німці захопили та вивезли із Бібліотеки ім. С. Петлюри 15 тис. книг, карт, фотографій та музейних експонатів восени 1940 року. Після конфіскації матеріали спочатку були звезені до спеціального пункту у Парижі, звідки невдовзі відправлені до Берліна.

Івана Рудичіва, як директора Бібліотеки, турбувала її доля. Всі його сподівання та спроби знайти хоч якийсь слід пограбованого у Берліні, куди він виїжджав, успіху не мали. Зникли фонди книжок і періодичних видань Бібліотеки, цінні архіви, документи з визвольної боротьби, з життя еміграції, пам'ятні матеріальні речі побуту Симона Петлюри в Парижі, наполегливо зібрані і дбайливо збережені в музеї при Бібліотеці.

Вищезгадані дослідження П.К. Грімстед свідчать, що з початком бомбардування Берліна західними союзниками значна кількість нацистських інституцій почала переїжджати зі столиці на схід, у більш віддалені регіони. Влітку 1943 р. розпочалося перевезення матеріалів, зібраних різними структурами відомства Розенберга, з Берліна до міста Рацібор (Ратібор) у Сілезії (тепер Польща). Дослідниця припускає, що саме звідси матеріали Бібліотеки ім. С. Петлюри у 1945 р. разом з іншими військовими трофеями були вивезені Червоною Армією.

Відродження Української бібліотеки ім. С. Петлюри розпочалося з січня 1945 року, коли було обговорено Статут установи і обрано нову Раду, одним із завдань якої стало одержання відшкодування за пограбоване фашистами майно.

А відновила свою діяльність Бібліотека у квітні 1946 року, маючи у фонді всього 57 книг. Однак завдяки пожертвам та придбанням фонди швидко поповнювалися, особливо періодикою. Цього ж року французька репараційна комісія передала Бібліотеці 257 книг. Було знайдено колекцію української періодики та частину архівних збірок; збереглася також інвентарна книга Бібліотеки на близько 20 прим. видань.

На 1 січня 1949 року у фонді Бібліотеки було вже близько 2 000 книг українською і 824 – іншими мовами, 272 назви українських та 80 назв іншомовних журналів.

У 1960-ті роки Бібліотека активізувала свою діяльність. Так, за 1962-1965 рр. сюди надійшли 2 736 книжок і 1 286 журналів, не враховуючи тих, які книгозбірня передплачувала і які надходили регулярно. Придбано за цей період 425 книжок.

У рішенні зборів членів Товариства Бібліотеки від 31 березня 1966 року записано, що «Бібліотека ім. Симона Петлюри в Парижі не є пов'язана з жодними

політичними чи іншими українськими середовищами і в своїй чисто національно-культурній діяльності стоїть поза всякими груповими інтересами. ... Бібліотека є статутарно легалізованою французькими владами інституцією. Вона має свої органи: Рада Бібліотеки, Контрольна Комісія, Товариський Суд, Загальні Збори членів, перед якими виконні органи несуть відповідальність»⁵.

Судові процеси з Німеччиною в боротьбі за відшкодування завданих збитків тривали протягом 12 років. Врешті, у вересні 1968 р. Берлінський суд прийняв рішення призначити як компенсацію 400 тис. німецьких марок, куди входили 220 тис. марок відшкодування за книжковий фонд. Завдяки цьому українська громада разом із православною парафією у 1969 р. змогла купити за 160 тис. франків будинок на вул. Палестини. Бібліотека має у ньому свій поверх, а на першому поверсі – українська православна церква. Так закінчилася довга епопея митарств Бібліотеки по наймах і від цієї дати вона є власником свого приміщення.

Наприкінці 1960-х років книгозбірня мала фонд понад 20 тис. одиниць. Серед них багато старих матеріалів та документів, зокрема, оригінал акта визнання Української Народної Республіки Аргентиною, кілька комплектів різних передвоєнних щоденників і часописів (наприклад, «Діло» за 1914-1939 рр. і т. ін.). На той час вона регулярно отримувала багато видань та часописів, які виходили в Україні та поза її межами.

Як і у довоєнні роки, успішно продовжувалася видавнича діяльність Бібліотеки. У 1958-1988 рр. було видано 8 книг. Зокрема, 1979 року брала участь у виданні 2-го тому книги «Симон Петлюра: Статті, листи, документи», присвяченої 50-річчю вбивства Головного Отамана. На початку 1981 р. в Мюнхені за участю Українського вільного університету, Бібліотеки та інших організацій вийшла друком книга «Симон Петлюра: Збірник студійно-наукової конференції в Парижі (травень 1976): Статті, замітки, матеріали».

Наразі у фонді Бібліотеки зберігається понад 27 тис. книжок, 500 назв журналів та газет, у тому числі 79 українських часописів діаспори, що систематично надходять сюди. Тут зберігаються історичні праці про українську культуру, церковне життя, літературно-мистецьке становлення, видання щодо життя української еміграції. Цінними є також деякі експонати в Музеї-куточку етнографічних пам'яток.

Видання з фондів Бібліотеки у ДЗ «НАЦІОНАЛЬНА ПАРЛАМЕНТСЬКА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ»

Видання зі штампом Української бібліотеки ім. Симона Петлюри в Парижі зберігаються у фондах Національної парламентської бібліотеки України (НПБУ). Документи надійшли в НПБУ з різних джерел і нині це зібрання налічує 275 прим. книг та часописів. Основну частину (266 прим. видань) було одержано 1990 року за загальносоюзним книгообміном із Державної

⁵ В. Михальчук. Українська Бібліотека ім. Симона Петлюри в Парижі : заснування, розвиток, діяльність (1926–1998). – С. 243.

бібліотеки Білоруської РСР ім. В.І. Леніна (нині – Національна бібліотека Білорусі). Два видання виявлено у власному зібранні Степана Сірополка, яке у 1996-1997 роках було передано НПБУ з Чехословаччини родиною вченого. Сім примірників придбано наприкінці 1980-х – на початку 1990-х років у букіністичних магазинах м. Києва, що дає можливість припустити, що частина книг з паризької Бібліотеки опинилась після Другої світової війни у приватних зібраннях.

Усі ці документи відображено у службових та читачьких каталогах НПБУ з поміткою «ФП» (Фонд Бібліотеки ім. С. Петлюри). На картках-описах у каталогах та картотеках відділу рідкісних і цінних книг, де зберігається колекція, вказано особливості окремих примірників книг: дарчі написи, помітки, присвяти, наклад, штампи, печатки та ін.

Ідентифікаційною ознакою всіх документів цієї книгозбірні є наявність чорнильного штамп «BIBLIOTHEQUE UKRAINIENNE SIMON PETLURA A PARIS» на обкладинках та титульних аркушах видань.

Видання колекції українською та російською мовами за хронологією охоплюють період 1850–1939 рр., видання іноземними мовами – 1804–1937 рр. Із 71 документа іноземними мовами 52 прим. – французькою мовою, решта – польською, німецькою, англійською.

Зібрання характеризує тематична різноманітність. Більшість книг присвячено історії та культурі України, фольклору українського народу, питанням економіки, педагогіки, літературознавства, мистецтва, філософії, релігії. В колекції – праці українських істориків, зокрема: В. Гнатюка, М. Грушевського, В. Дорошенка, П. Зленка, М. Костомарова, В. Левицького, М. Лозинського, О. Назарука, С. Томашівського. Художня література представлена такими іменами, як: С. Васильченко, В. Винниченко, М. Вовчок, Л. Глібов, П. Грабовський, Є. Гребінка, О. Кобилянська, М. Кропивницький, В. Леонтович, А. Метлицький, О. Олесь, О. Пушкін, К. Рилєєв, В. Стефаник, А. Тесленко, І. Франко, М. Шашкевич, Шолом-Алейхем та ін.

Деякі книжки цінні вже тим, що вони містять присвяти, печатки, штампи та ін., які відображають важливі та цікаві факти, події, зв'язки українських історичних осіб. Так, на титульному аркуші книги С. Васильченка «Не співайте, півні, не вменшайте ночі!..» (К., 1917) міститься чорнильний штамп «Володимир Дорошенко», що вказує на власника видання. На книжці В. Петрова «Спомини з часів української революції: 1917-1921» (Львів, 1930) стоїть надпис «Для бібліотеки імені С. Петлюри в Парижу» з автографом автора на обкладинці.

Колекція містить одне рідкісне видання, яке було підготовлено та видано безпосередньо самою Бібліотекою. Це книга П. Зленка «Симон Петлюра: (Матеріали для бібліографічного покажчика)», що побачила світ у Парижі 1939 року невеликим накладом у 300 прим. Видання має печатку Бібліотеки на обкладинці та ти-

тульному аркуші. В колекції НПБУ це єдина книга, на якій стоїть перша печатка Бібліотеки ім. С. Петлюри.

Деякі надписи на виданнях свідчать про дружні та творчі взаємини між представниками української еміграції за кордоном. Наприклад, на примірнику книги «Запорожець: Календар для народа на рік переступний 1908», що вийшла в Коломиї 1907 року накладом громадсько-політичного діяча, журналіста і видавця К. Трильовського, є його власноручний дарчий напис визначному громадському і політичному діячу України, дипломату Миколі Васильку: «Вп. П. Послов[і] Н. Василькові в доказ поважань Др. К. Трильовський. Відень. 12/12 [1]907».

Серед видань, які зберігались у паризькій Бібліотеці, було 363 книги і велика кількість часописів, переданих на початку 30-х років минулого століття Ганною Келлер-Чикаленко – донькою Євгена Чикаленка, відомого громадського діяча, публіциста, видавця, мецената української культури. Декілька книг та часописів з цієї колекції з власноручним підписом «Є. Чикаленко» було виявлено у збірці, яка зберігається у фондах НПБУ.

Документи із зібрання Української бібліотеки ім. С. Петлюри в Парижі стали частиною культурної спадщини України, вони активно використовуються читачами НПБУ.

Одним із важливих завдань сьогодні є збереження цих видань. Наразі НПБУ займається реалізацією проекту зі створення страхових цифрових копій рідкісних і цінних друкув. І однією з цілей є збереження цього надбання нашого народу, адже багато документів XIX–XX ст. надруковано на кислотному папері, який з часом руйнується. Це стосується і видань з паризької Бібліотеки. Створення такої електронної бібліотеки дозволить забезпечити і віддалений доступ до цих документів людям із різних країн.

Список використаної літератури

1. Грімстед Патриція Кеннеді, Боряк Г. Доля українських культурних цінностей під час Другої світової війни : винищення архівів, бібліотек, музеїв. – К., 1991. – 107 с.
2. Жуковський А. Українська бібліотека імені Симона Петлюри в Парижі // Український археографічний щорічник. – К., 1992. – Вип. 1. – С. 439-441.
3. Михальчук В. Українська Бібліотека ім. Симона Петлюри в Парижі : заснування, розвиток, діяльність (1926–1998). – К.: Вид-во ім. Олени Теліги, 1999. – 656 с.
4. Палієнко М. Українська Бібліотека імені Симона Петлюри у Парижі в світлі документів українських архівів // Пам'ять століть. – 2006. – № 1 (Січень-Лютий). – С. 91-108.
5. Українська Бібліотека ім. Симона Петлюри в Парижі // Відродження. – 1932. – Ч. 7-8 (Липень-Серпень). – С. 107-108.
6. <http://www.gpu.ua/print.php?id=202193>